

כל התרבות הזמנית בנויה היא על יסוד כח המדמה. זוהי מורשת גורלם האילי של עמי התרבות האחוזים בכח המדמה, שממנו באה התפתחות היופי הגופני בפועל ובציור מעשי. הולך ומשתכלל כח המדמה, ועמו משתכללים המדעים המעשיים והנסיוניים, ועל-פי עליתו של כח המדמה ותפיסתו את החיים מסתלק האור השכלי, מפני שחושב העולם כולו שכל האושר תלוי בפתוחו של כח המדמה. וכה הולכים העניינים בהדרגה, עד ששרידי השכל שברוח החכמה החולונית גם הם הולכים ונעתיקים אל כח המדמה. המליצים והמספרים, הדרמתוריים וכל העוסקים באמניות היפות נוטלים מקום בראש התרבות, והפילוסופיה פוסחת וצולעת ואין לה מעמד מפני שהשכל הנקי הולך ומסתלק. כפי סלוקו של השכל ורוח החכמה כן חוצפא יסגי וחכמת סופרים תסרח. יראי חטא ימאסו והאמת תהא נעדרת ופני הדור כפני הכלב. אותה העדינות הפנימית, הבאה מרוח-החכמה, הולכת ונמוגה, השאיפה לרוחניות ואצילות, לדבקות אלחית, לעולם העליון, לזוך המוסר, ברום טהרתו, לציורי המושכלות מצד עצמם ונצחיותם, נעשית חזון יקר, וכפי אותה המדה, הנוהגת בעולם בכללו, נוהג הדבר בישראל כלפי רוח-הקודש ואהבת התורה ברוח פנימי ורעננות עצמית של היהדות הנאמנה, ובעולם שולט רוח מגושם. «אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו». אמנם כל-זה הוא יסוד עצה מרחוק, עצת ד' היא להשלים את כח המדמה, מפני שהוא בסיס בריא לרוח העליון שיופיע עליו, ומתוך העליונות של התפיסה הרוחנית שקדמה בישראל הוכרח כח המדמה להתמוגג, מה שגרם חלישות לאחיות רוח-הקדש העליון, שעתידי לבא ע"י מלכא משיחא. על-כן מתבסס כעת רוח המדמה עד שיגמר בכל תיאורו, ואז יהיה כסא נכון ושלם לרוח ד' העליון ויוכשר לקבל אור רוח הקודש עליו, שהוא רוח ד' «רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ד'».

(א/רוח, ישראל ובחיותו, ע"ס 38-39)